

کنش اجتماعی (۲ از ۳)

انسان‌ها، برخلاف پدیده‌های طبیعی، **آگاهانه** عمل می‌کنند و عملشان **معنادار** است. آن‌ها در شرایط گوناگون، رفتارهای متفاوتی از خود نشان می‌دهند.

به همین دلیل **کنش انسان** را نمی‌توان فقط با **روش تجربی** تحلیل کرد، زیرا اگرچه حس و تجربه از ابزارهای مهم شناخت علمی هستند اما روش تجربی توان **فهم معنایی** کنش انسان‌ها را ندارد.

رویکرد تبیینی بر آنچه مشاهده می‌شود تمرکز می‌کند و اغلب **معنای کنش** و آنچه درون انسان می‌گذرد را نادیده می‌گیرد.

کنش اجتماعی، **ارادی** است. جامعه‌شناسی **تبیینی** با تأکید بیش از اندازه بر نظم و ساختارهای اجتماعی و **یکسان دانستن** نظم اجتماعی و نظم طبیعی، اراده و خلاقیت انسان‌ها را نادیده می‌گیرد.

تأکید **افراطی** بر ساختارهای اجتماعی به تدریج سبب می‌شود افراد بدون آن‌که بدانند این نظم برای تحقق چه **آرمان‌ها** و ارزش‌هایی است، **صرفاً** آن را رعایت کنند.

این تأکید موجب **سرکوب** روحیه خلاق انسان‌ها در بسیاری **عرصه‌ها** مانند هنر، ارتباط و اندیشه می‌شود.

انقلاب‌های اجتماعی، اندیشه‌های جدید، **شاهکارهای هنری** و اختراعات بزرگ هنگامی پدید می‌آیند که انسان از نظم موجود **گامی** فراتر می‌گذارد.

ماکس وبر از سلطهٔ چنین نظمی که گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آن‌ها دارد، به «**قفس آهنین**» تعبیر می‌کند.

کنش اجتماعی، **هدف‌دار** است. برخی اهداف کنشگران مانند کسب درآمد، ساختن خانه و... قابل مشاهده‌اند ولی **انسان‌ها** اغلب در کنش‌هایشان به دنبال تحقق اهداف و ارزش‌هایی مانند کسب فضیلت‌های اخلاقی، جلب رضایت الهی و... هستند که دیگران نمی‌توانند آنها را **مشاهده** کنند.

در **جامعه‌شناسی تبیینی**، ارزش بودن مهربانی و فداکاری و ضد ارزش بودن کینه‌توزی و خودخواهی قابل مشاهده و فهم نیست؛

زیرا با استفاده از **روش‌های تجربی** نمی‌توان گفت که مهربانی یک فضیلت اخلاقی و کینه‌توزی یک رذیلت اخلاقی است.

به سبب این‌که بسیاری از کنش‌های **عاطفی**، هنری، اخلاقی و **مذهبی** با رویکرد **تبیینی** قابل توضیح نیستند،

کسانی که فقط **روش‌های تجربی** را معتبر می‌دانند، با انکار ارزش‌های عاطفی، اخلاقی، مذهبی و... دچار **اخلاق‌گریزی** می‌شوند.

مدرسه مجازی اینو